

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Који су проблеми које закон треба да реши?

Постојећи Закон о јединственом матичном броју грађана донет је и објављен у службеном гласнику СРС бр. 53/78 још 1978. године. Овај Закон по први пут увео је матични број као јединствену и непоновљиву индивидуалну ознаку идентификационих података о грађанима. Почетак примене овог Закона није пратило испуњавање одговарајућих техничких услова, што је у малом броју примера доводило до дуплих или логички неисправних матичних бројева, односно до грешака које су се појављивале приликом уписа матичних бројева у лична документа грађана.

Такође, грађанима који су долазили из бивших република СФРЈ и нису поседовали доказ да им је у бившим републикама СФРЈ био одређен матични број, приликом пријаве пребивалишта на територији Републике Србије одређивао им се матични број по месту пријаве пребивалишта, у складу са одредбама Закона о јединственом матичном броју грађана.

С овим у вези, дешавало се да су лица из бивших република СФРЈ приликом пријаве пребивалишта достављала изводе из матичне књиге рођених односно друга документа у којима није био евидентиран матични број, те им је с тога одређен матични број према пребивалишту у Републици Србији, док су иста касније од иностраних органа достављала изводе из матичне књиге рођених са уписаним матичним бројем одређеним у републикама бивше СФРЈ, што је доводило до дуплих уноса лица и различитих матичних бројева у електронске евиденције.

Како се у складу са постојећим Законом о јединственом матичном броју грађана не може поништити погрешно или грешком одређен матични број у бившим републикама СФРЈ, неопходно је донети нови пропис, односно нови Закон о јединственом матичном броју грађана, који ће створити правни основ да се ови матични бројеви пасивизирају (пониште) од стране надлежних организационих јединица министарства надлежног за унутрашње послове.

Такође овим Законом се прописује да сви држављани Републике Србије који су уписани у матичну књигу рођених имају и одређен матични број, чиме се сви грађани уводе у евиденције овог Министарства као и у евиденције других државних органа.

Поред тога грађани ромске националности који су накнадно уписани у матичне књиге рођених, самом чињеницом уписа у МКР стичу могућност да им се одреди матични број, који би био уписан у евиденције државних и других органа, а такође на основу тога могу остваривати друга законска права.

2. Циљеви који треба да се постигну доношењем Закона

Основни циљ доношења овог Закона јесте ажурирање постојећих евиденција о држављанима и грађанима Републике Србије, а што је од изузетног значаја како за остваривање њихових права, тако и за поступање државних органа из њихове надлежности.

Осим тога, постојећи Закон прописује да се матични број одређује по месту пребивалишта грађана, а новорођеној деци по месту рођења, што у односу на промењену фактичку ситуацију (одређени број лица ромске националности није уписан у МКР и нема пријављено пребивалиште, велики број наших држављана у иностранству који је уписан у МКР, нема пријављено пребивалиште у Србији) захтева редифинисање ове одредбе и стварање основа да сви који живе, односно који су рођени и држављани су Р Србије на основу уписа у МКР могу добити матични број.

С овим у вези, увођење одредбе да се матични број одређује како по службеној дужности, тако и по захтеву странке, где је упис у матичну књигу рођених основна релевантна чињеница (члан 2.), доприноси лакшем ажурирању и вођењу евиденција о

грађанима и то само на једном месту које је константно и непроменљиво, односно по месту рођења.

Осим тога, а како грађани морају бити уписани у матичне књиге, за све грађане који су уписани у матичну књигу рођених ће бити одређен матични број, а што је од важности како за њих, тако и за рад државних органа.

Такође, ажурирању евиденције о грађанима доприноси и увођење одредбе о пасивизацији погрешно или грешком одређених матичних бројева у бившим републикама СФРЈ (члан 8.)

3. Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења акта?

Досадашњи Закон о јединственом матичном броју није задовољавајући правни оквир за ажурирање базе података и стварање основа за електронску Управу, а нарочито у случајевима поништавања матичног броја одређеног у бившим републикама СФРЈ. Из тих разлога није разматрана могућност за решавање проблема без доношења акта.

4. Зашто је доношење Закона најбољи начин за решавање проблема?

Доношење Закона би позитивно утицало како на остваривање права грађана (право на социјалну, здравствену заштиту и друга права), али и на извршавање обавеза грађана, као и на ефикасније обављање послова из надлежности државних органа.

Наведени закон не захтева издвајања из буџета, као ни трошкове за грађане, јер за одређивање матичног броја већ постоји техничка и информатичка инфраструктура где су се и до сада одређивали матични бројеви грађана.

Предложена решења из Нацрта закона ће допринети ажурирању и вођењу тачне евиденције о грађанима у интересу грађана, а што ће послужити као основа за електронску Управу и њен ефикаснији рад.

5. На кога и како ће највероватније утицати решења у Закону?

Законска решења ће имати позитиван утицај како на физичка лица, грађане у остваривању њихових права и обавеза, тако и на ефикаснији рад јавне управе.

Овим законом се прописује да сви држављани Републике Србије који су уписани у матичну књигу рођених имају и одређен матични број, чиме се сви грађани уводе у евиденције овог Министарства као и у евиденције других државних органа.

Поред тога грађани ромске националности који су накнадно уписани у матичне књиге рођених, самом чињеницом уписа у МКР стичу могућност да им се одреди матични број, који би био уписан у евиденције државних и других органа, а такође на основу тога могу остваривати друга законска права.

Од наведеног Закона ће корист имати и сви државни органи и органи управе који размењују податке, а где је основ за размену управо јединствени матични број грађана.

6. Какве трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Наведени Закон не захтева издвајање из буџета, као ни трошкове за грађане нити привреду.

Овај Закон је у вези са реформом јавне управе у Републици Србији и развојем електронских сервиса којима ће се повећати ефикасност јавне управе у циљу да се грађанима омогућити да на бржи и једноставнији начин остварују права како на лична документа, тако и на корпус других права гарантованих Уставом и законима, а при чему је један од основа размене података јединствени матични број грађана.

Такође, овај закон је повезан и са реализацијом пројекта "Бебо, добро дошла на свет", који, између осталог, има за циљ да олакша административну процедуру будућим

родитељима приликом пријављивања новорођеног детета у званичне евиденције државних органа.

Наиме, наведени пројекат, између осталог, предвиђа одређивање јединственог матичног броја грађана за новорођену децу, а потом и пријаву пребивалишта истих, пријаву на обавезно социјално осигурање и пријаву на РФЗО путем електронских сервиса, које се врше на основу јединственог матичног броја грађана.

7. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Доношење овог закона не захтева додатна средства у буџету Републике Србије, а позитивни ефекти које ће ступање на снагу закона произвести, односно користи које које ће субјекти регулације имати од примене нових законских решења су презентовани у претходним тачкама (5. и 6.).

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

/

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Овим законом не мења се у битној мери правни режим у области одређивања матичног броја грађана, тако да за исти није било нужно спроводити јавну расправу, у складу са Пословником Владе.

10. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се постигло оно што се Законом предвиђа?

Министар унутрашњих послова ће у року од шест месеци од ступања на снагу овог акта донети прописе који регулишу поступак одређивања и пасивизирања матичног броја, као и начин вођења евиденције о матичним бројевима и обрасцу за вођење те евиденције.

Закон и подзаконски прописи ће омогућити да се ажурирају евиденције о грађанима који живе на територији Р Србије, као и о држаљанима Р Србије.

Полицијски службеници управне линије рада министарства надлежног за унутрашње послове су обучени за одређивање и пасивизацију (поништење) матичног броја.

Осим тога, на основу Споразума о разумевању између тадашњег Министарства правде и државне управе, Заштитника грађана и Високог Комесаријата УН за избеглице – Представништво у Србији, донета је одлука о образовању Техничке групе чији је основни задатак да реализује активности које имају за циљ спровођење предмета Споразума - упис у матичну књигу рођених припадника ромске националне мањине који до сада нису уписани у ову службену евиденцију.

С овим у вези, у оквиру рада у Техничкој радној групи, у сарадњи са Министарством државне управе и локалне самоуправе, Заштитником грађана и Високим комесаријатом УН за избеглице - представништво у Србији, континуирано се одржавају обуке за полицијске службенике, матичаре и заменике матичара везано за упис у матичну књигу рођених, пријаву пребивалишта и издавања личних докумената за лица која нису уписана у евиденције и немају издата лична документа.